

13. Hospodářská politika EU se zaměřením na těžební průmysl v EU/ČR

prof. Ing. Lenka Fojtíková, Ph.D.

Česko jako součást Evropské unie (EU)

ČR mimo EU

- Hospodářská a obchodní spolupráce
- Žádost o členství v EU (1996)
- Screening

Referendum o vstupu do EU

(účast cca 55 % a z nich 77 % hlasovalo pro vstup)

Vstup ČR do EU – 1. 5. 2004

Je pro ČR výhodné být členem EU?

Evropské politiky a společná témata

Různá míra kompetencí unijních institucí

Společný rozpočet + národní rozpočty 27 členských států

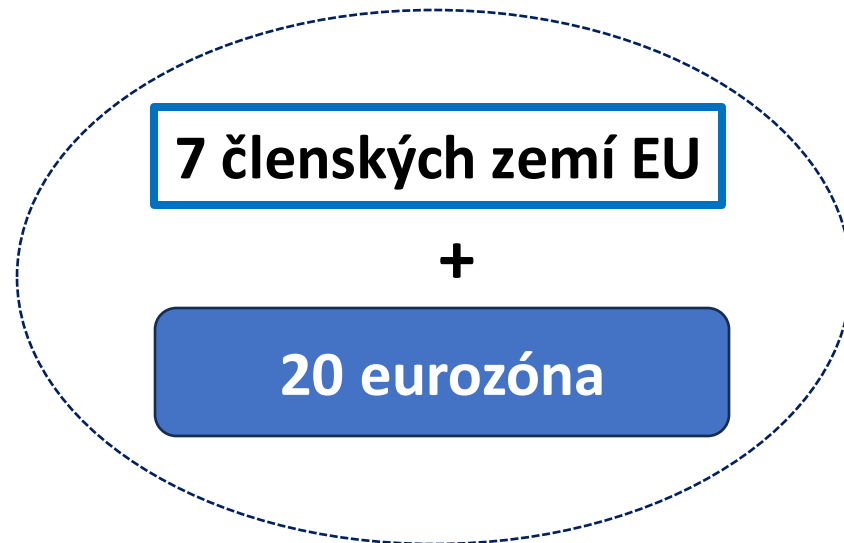

Hospodářská politika Evropské unie (EU)

Vícestranná **koordinace hospodářských politik** s cílem sblížit členské státy EU se **společnými cíli a povinnostmi**

Koordinace zahrnuje:

- Přijetí hlavních směrů hospodářských politik a politik zaměstnanosti
- Monitorování hospodářského rozvoje
- Pakt o stabilitě a růstu
- Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě
- Evropský semestr
- Bankovní unie (eurozóna)

Priorita: Zelená transformace v EU

Globální oteplování a změna klimatu

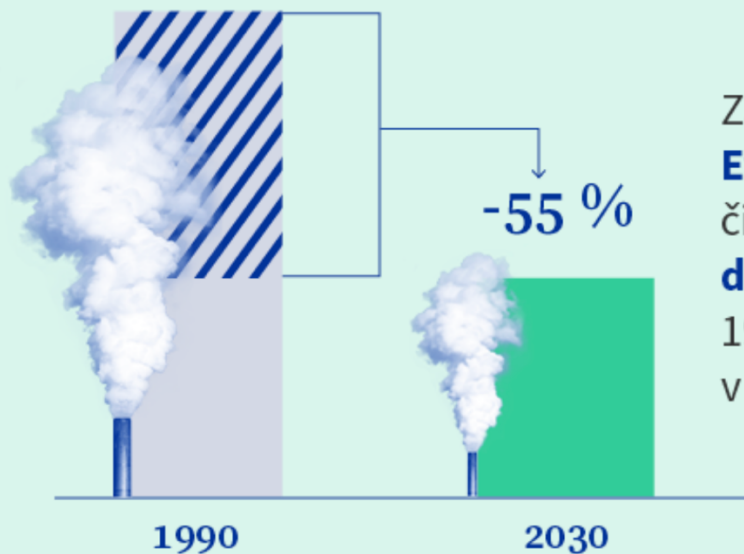
změny v mořských proudech, ve srážkovém a větrném režimu

Mezinárodní závazek EU

EU a její členské státy přijaly
při podpisu **Pařížské dohody v roce
2015** a **Akční plán k omezení
globálního oteplování**

K čemu se EU zavázala

Zahájením provádění **Zelené dohody pro Evropu** v roce 2019 se EU zavázala snížit své čisté emise skleníkových plynů **alespoň o 55 % do roku 2030** v porovnání s úrovněmi z roku 1990;
v roce 2014 byl tento závazek pouze 40 %.

Konečným cílem EU je dosáhnout **do roku 2050 klimatické neutrality**.

Politické rozhodnutí EU jako celku

Zelenou dohodu pro Evropu vydala Komise v prosinci 2019 a Evropská rada ji na svém prosincovém zasedání vzala na vědomí.

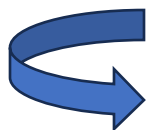
Evropský právní rámec pro klima přijatý
v roce 2021 převádí klimatické cíle pro rok 2030
i 2050 do podoby právních předpisů.

To znamená, že EU
a její členské státy
mají **právní povinnost**
přijímat opatření
ke snížení emisí s cílem
dosáhnout klimatické
neutrality.

Právními předpisy v rámci balíčku „Fit for 55“
zavádí EU opatření potřebná ke snížení emisí **alespoň**
o 55 % do roku 2030 a k přechodu na klimaticky
šetrné hospodářství a společnost.

Evropská průmyslová strategie 2020 → aktualizovaná r. 2021

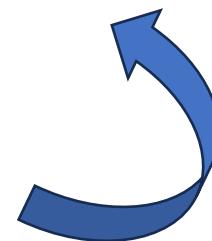

Posílení odolnosti a zvýšení konkurenceschopnosti Evropy

Ekologická
transformace

Digitální
transformace

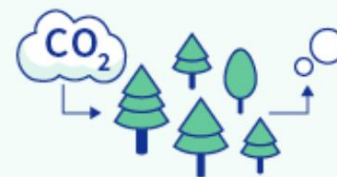
Opatření → dotace, ale i restrikce ...

podpora **energie**
z obnovitelných zdrojů

zvýšení
energetické účinnosti

vyšší míra
pohlcování uhlíku

reforma
a rozšíření
obchodování s emisemi

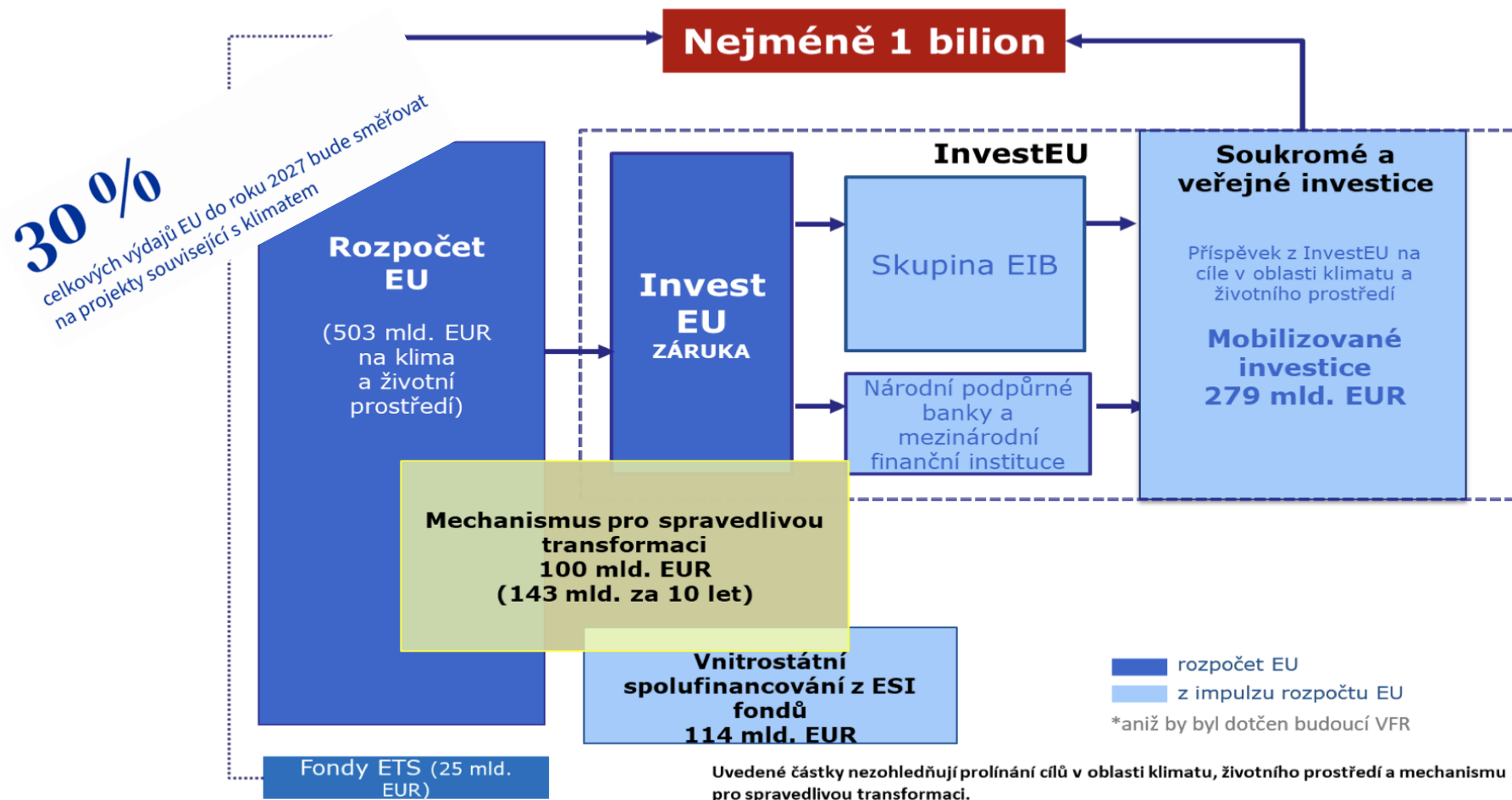

doprava šetrnější
k životnímu prostředí

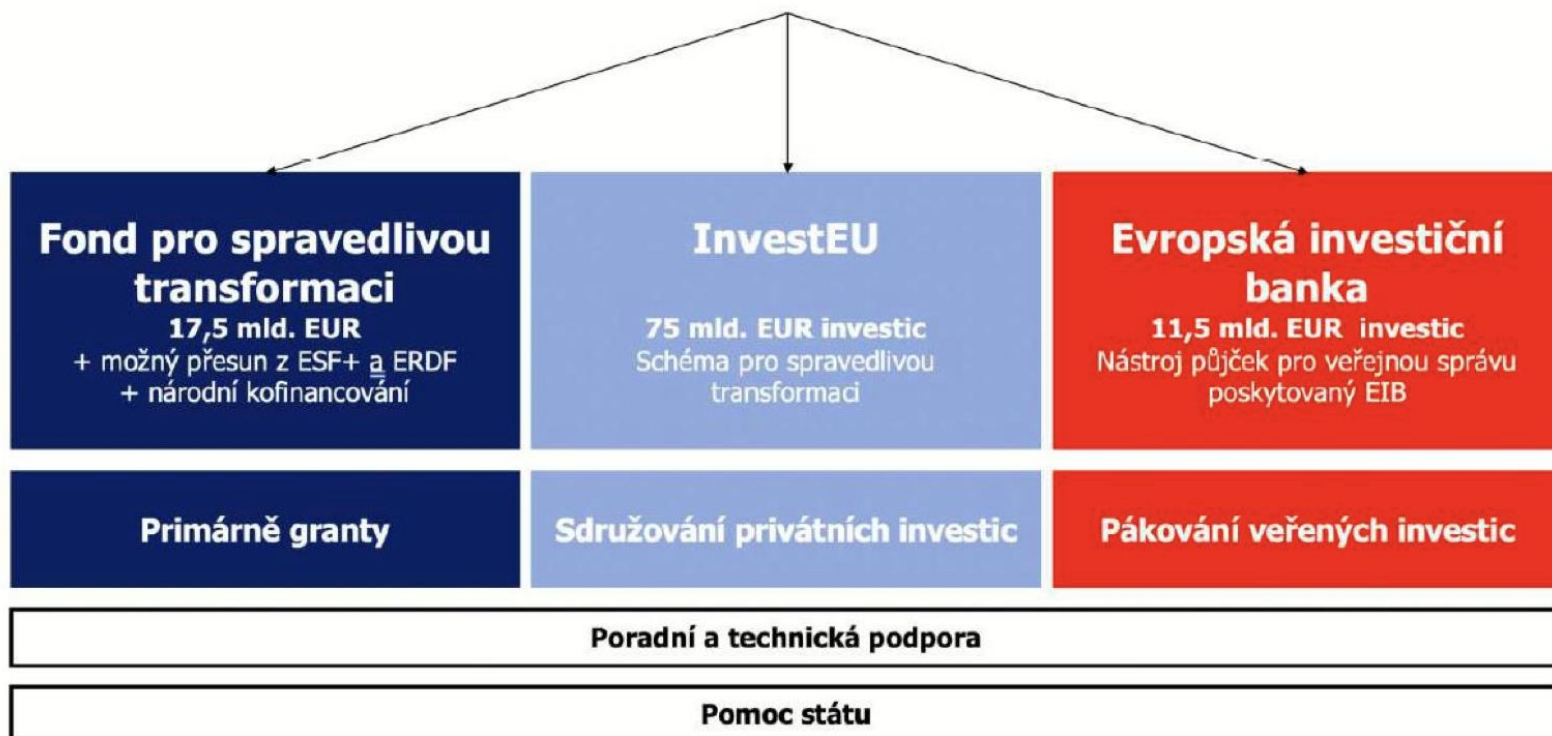

podpora osob při
přechodu k zelenější
ekonomice

Investiční plán pro udržitelnou Evropu (2021–27, investice jsou rozpočítány na 10 let*)

Mechanismus spravedlivé transformace

JAK FUNGUJE POVOLENKOVÝ SYSTÉM EU

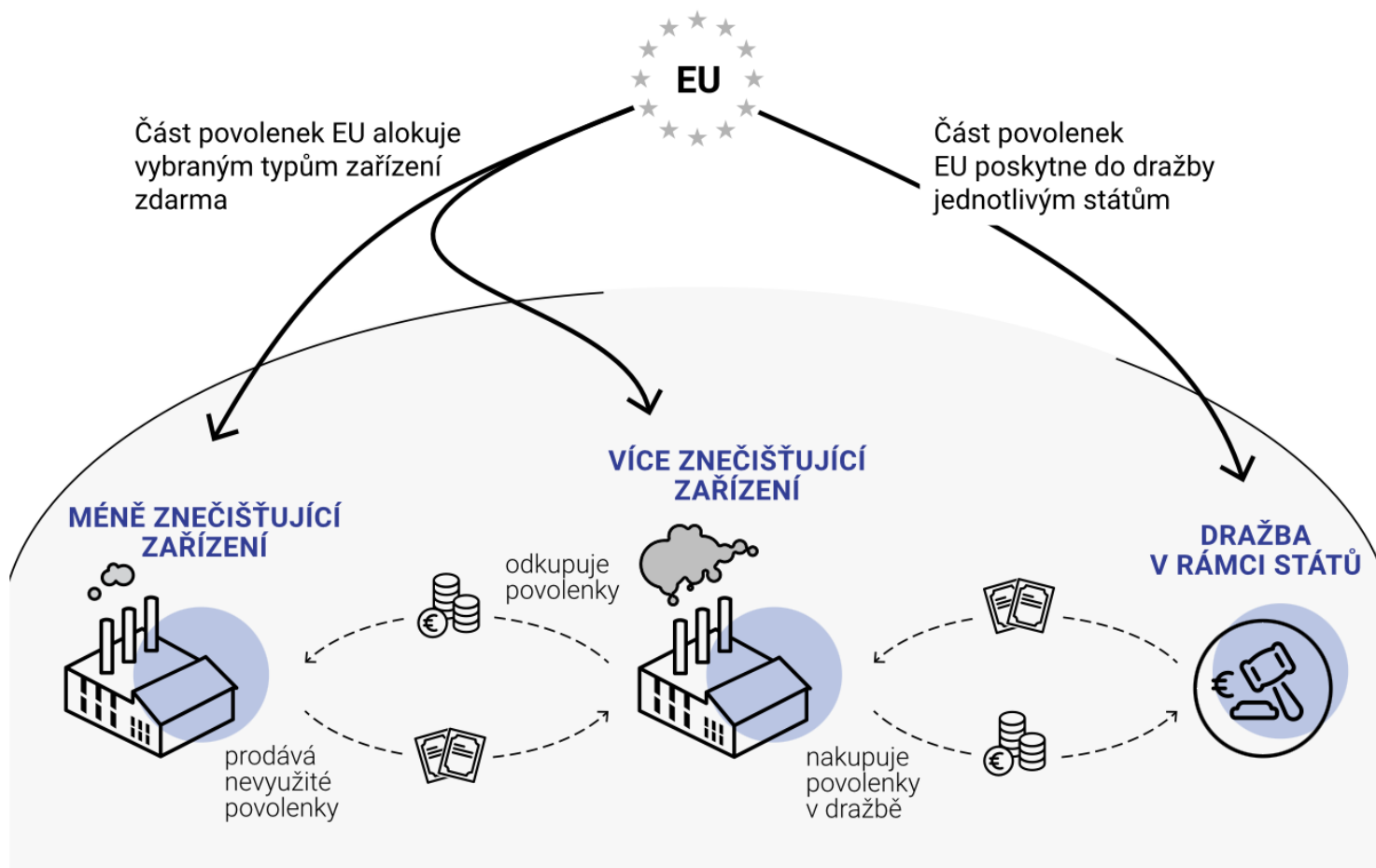
Kdo více znečišťuje, ten více platí.

peníze

povolenky

Zdroj: [Fakta o klimatu](#)

Sektorové pokrytí

- Elektrárny s tepelným příkonem nad 20 MW
- Ropné rafinérie
- Koksovny
- Železárny
- Ocelárny
- Cementárny
- Některé další průmyslové provozy

+ 371 provozovatelů letadel v rámci EHP

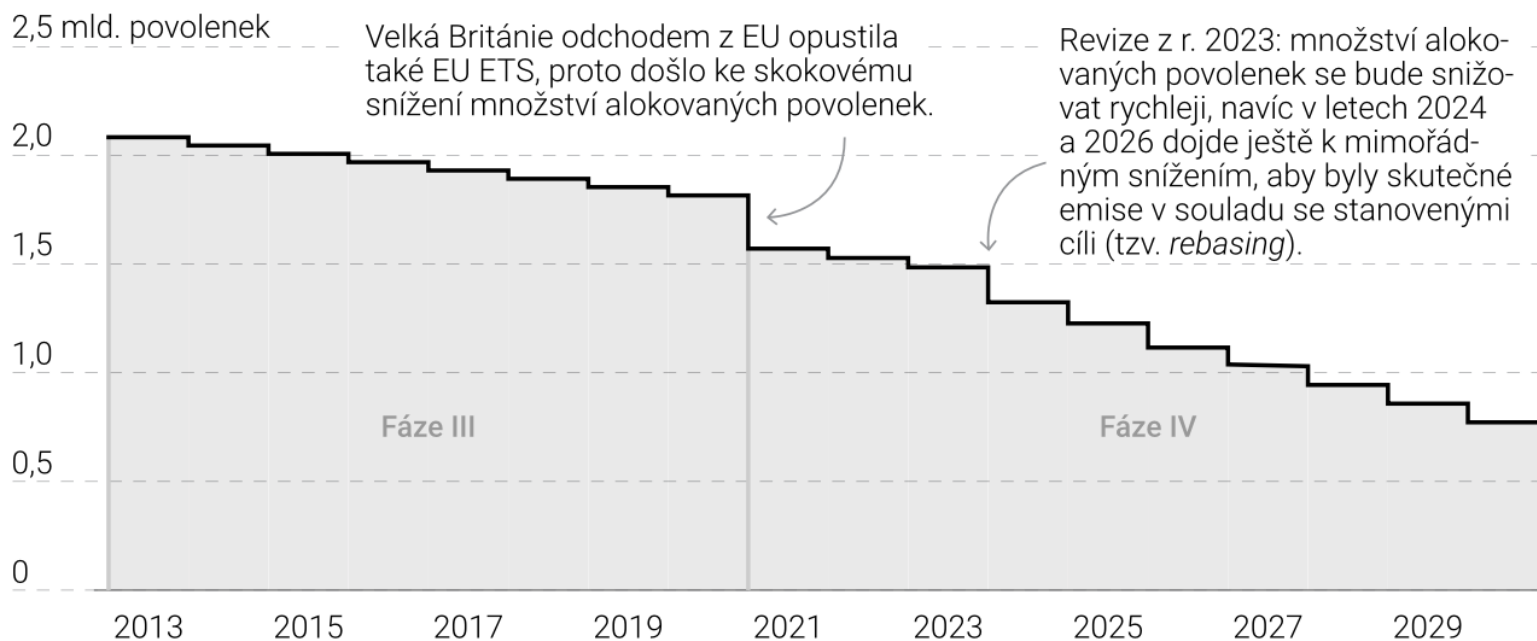
CENA EVROPSKÝCH EMISNÍCH POVOLENEK

Průměrná měsíční cena povolenky
(EUR za tunu CO₂)

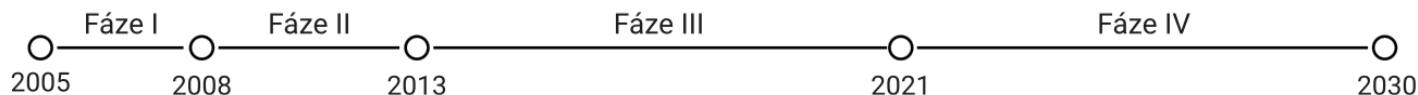
Zdroj: [Vývoj ceny emisních povolenek, Trading Economics](#)

MAXIMÁLNÍ MNOŽSTVÍ ALOKOVANÝCH POVOLENEK V JEDNOTLIVÝCH LETECH

Zdroj: Vlastní výpočet Fakt o klimatu dle rozhodnutí Evropské komise a směrnice o obchodování s emisními povolenkami

	Cíl snížení emisí oproti roku 2005	Zúčastněné země	Zahrnuté skleníkové plyny	Sektory
Fáze I 2005–2007	žádné (pilotní systém)	EU 27	CO ₂	zařízení na výrobu energie, energeticky náročná průmyslová odvětví
Fáze II 2008–2012	8 %	+ Norsko + Lichtenštejnsko + Island	+ N ₂ O (dobrovolné)	+ letectví
Fáze III 2013–2020	21 %	+ Chorvatsko	+ N ₂ O + PFCs	+ výroba hliníku a chemikálií + zachycování a skladování uhlíku
Fáze IV 2021–2030	62 % (původně 43 %)	– Velká Británie	(beze změny)	+ námořní doprava

Zdroj: [Evropská komise](#), [EU](#)

Reforma ETS z roku 2023

- Pokles emisí skleníkových plynů o 62 % do r. 2030 v porovnání s r. 2005
- Veškeré výnosy musí být využity na klimaticky prospěšná opatření
- Zavedení uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM)
- Nový systém obchodování s emisními povolenkami pro silniční dopravu a sektor budov
- Založení Sociálně klimatického fondu

Dopad zelené tranzice na těžební průmysl v EU

Do roku 2030 úbytek cca 160 000 pracovních míst, zejména v Česku, Polsku a Německu

UHELNÝ PHASE-OUT VE STÁTECH EU

Čtvrtina světových emisí CO₂ vzniká v uhelných elektrárnách. Země EU plánují tzv. uhelný phase-out, **náhradu uhlí v energetice čistšími zdroji**. Tyto plány srovnáváme s jejich **výrobou elektřiny z uhlí**.

■ Chybí oficiální diskuze o termínu

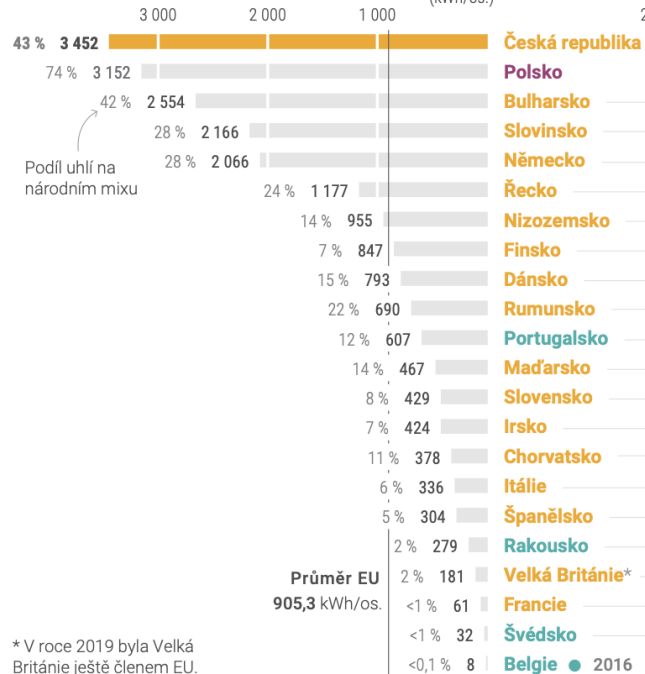
■ Termín stanoven

■ Phase-out dokončen

■ Zanedbatelná uhelná kapacita

VÝROBA ELEKTŘINY Z UHLÍ NA OSOBU V ROCE 2019

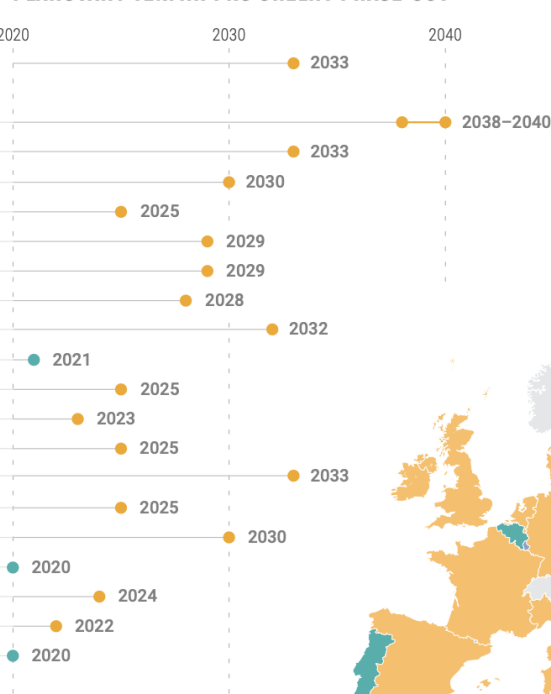
(kWh/os.)

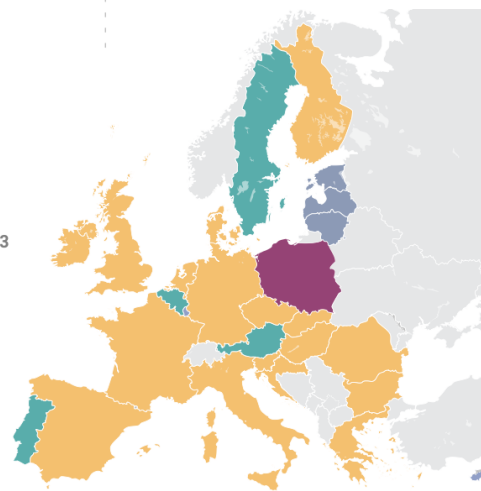
Průměr EU
905,3 kWh/os.

* V roce 2019 byla Velká Británie ještě členem EU.

PLÁNOVANÝ TERMÍN PRO UHELNÝ PHASE-OUT

Kypr
Litva
Lotyšsko
Lucembursko
Malta
Estonsko

zdroj dat: Ember, Europe Beyond Coal, OSN

VERZE 2022-01-24 LICENCE CC BY 4.0

více info na faktaoklimatu.cz/uhelny-phaseout-eu

* Member States with peat and oil shale in their energy mix.

Dopad zelené tranzice na ČR

- Uhlí pokrývá 43 % produkce elektřiny v ČR
 - Zákonné ukotvení řízeného ukončení těžby uhlí a provozu hnědouhelných dolů (do poloviny r. 2025)
 - Zavedení kapacitních mechanismů podléhá schvalování Evropskou komisí
 - Veřejná podpora – notifikace u Evropské komise
-
- Dopad na konkurenceschopnost českého průmyslu (uhlí – koks – výroba železa)
 - Další zátěž pro veřejné finance ČR

NEJVĚTŠÍ EMITENTI CO₂ V ČR V ROCE 2020

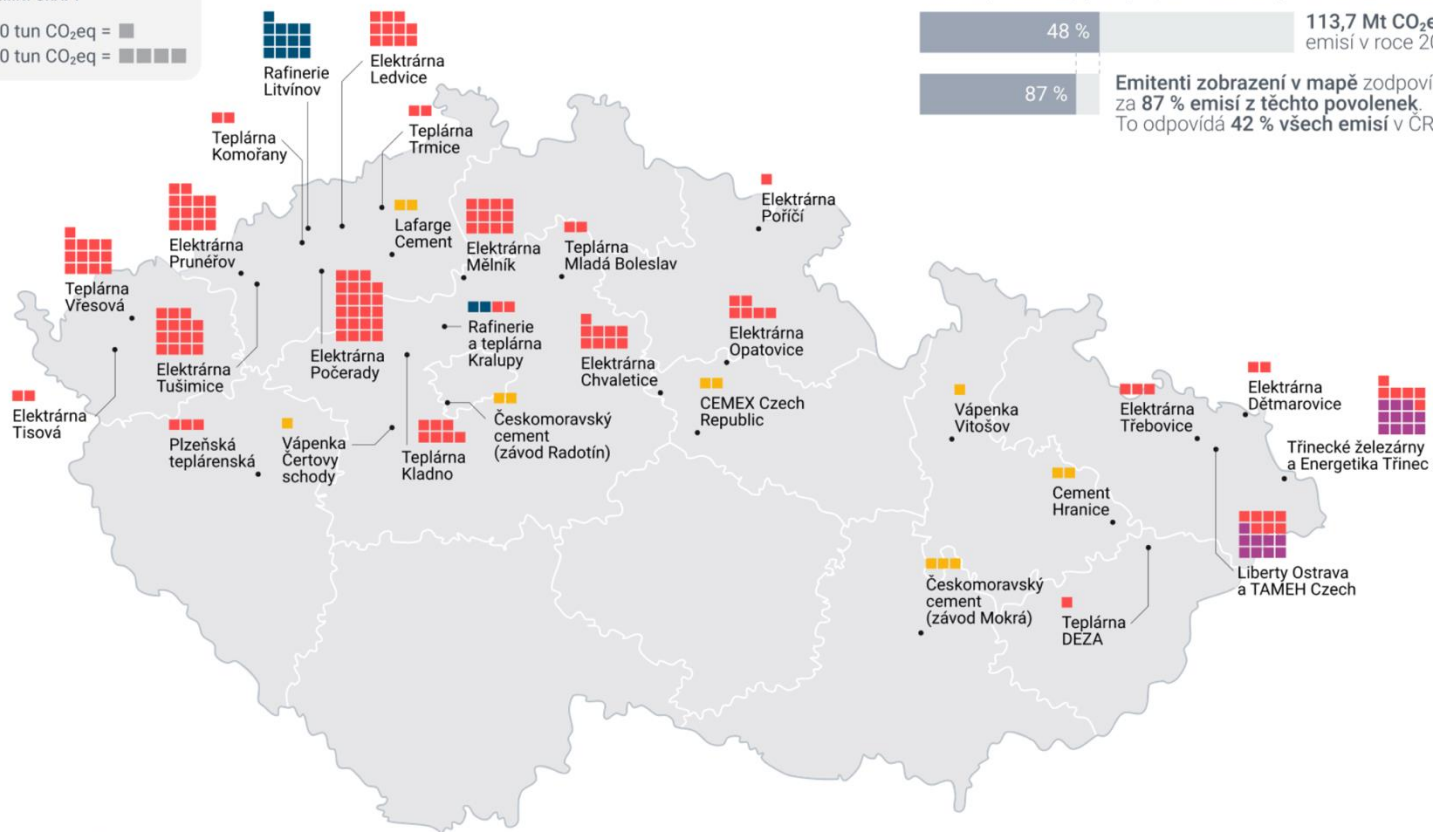

Několik desítek největších zdrojů se podílí na 42 % všech českých emisí skleníkových plynů.

■ Elektrárny a teplárny ■ Železárny a ocelárny ■ Rafinerie ■ Vápenky a cementárny

JAK ČÍST MINI GRAFY

250 000 tun CO₂eq = ■
1 000 000 tun CO₂eq = ■■■■

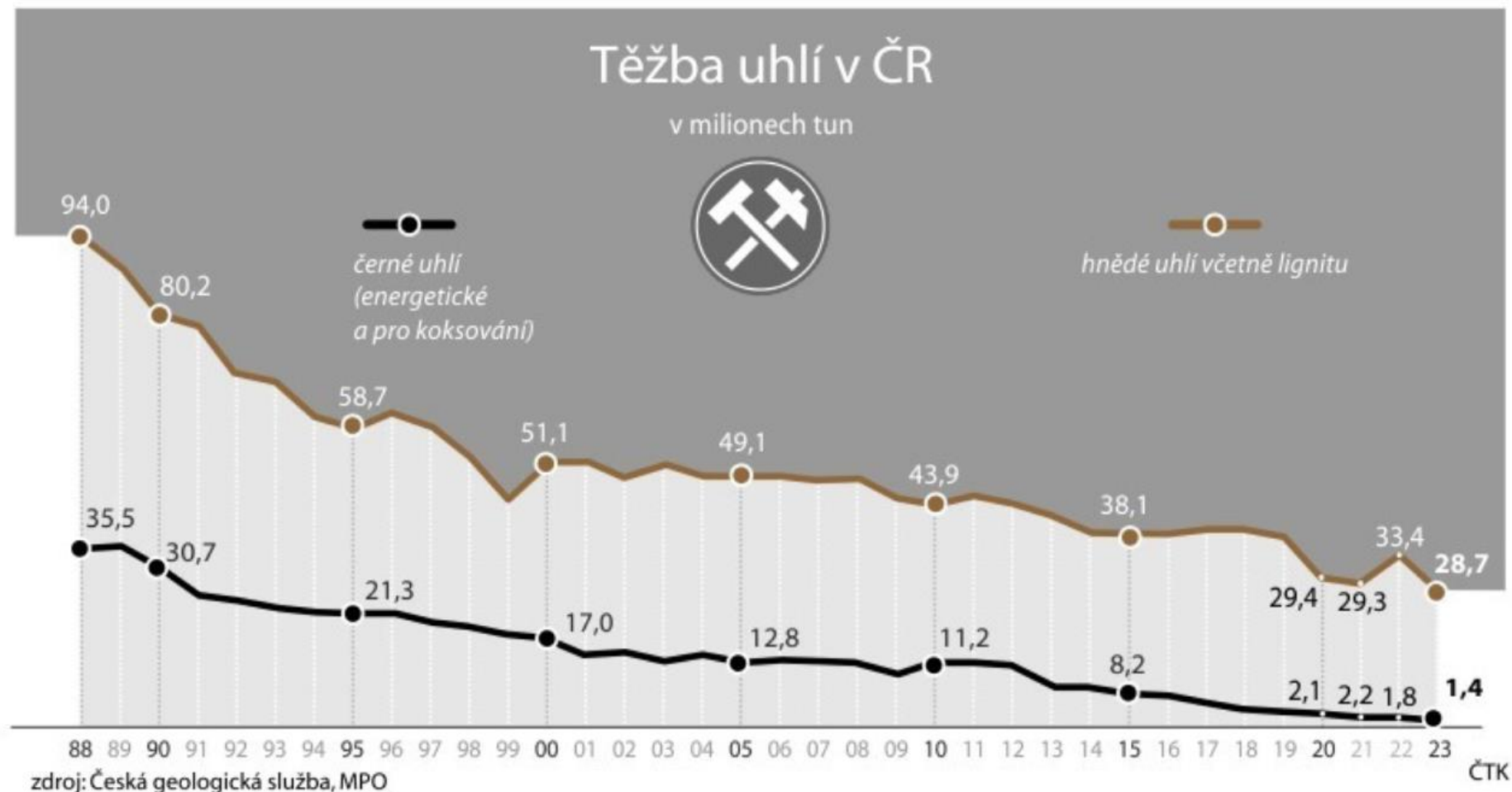

Emisní povolenky pokrývají 48 % celkových ročních emisí ČR.

Těžba uhlí v ČR

v milionech tun

Ilustrační foto - Těžba uhlí ČTK/ČTK

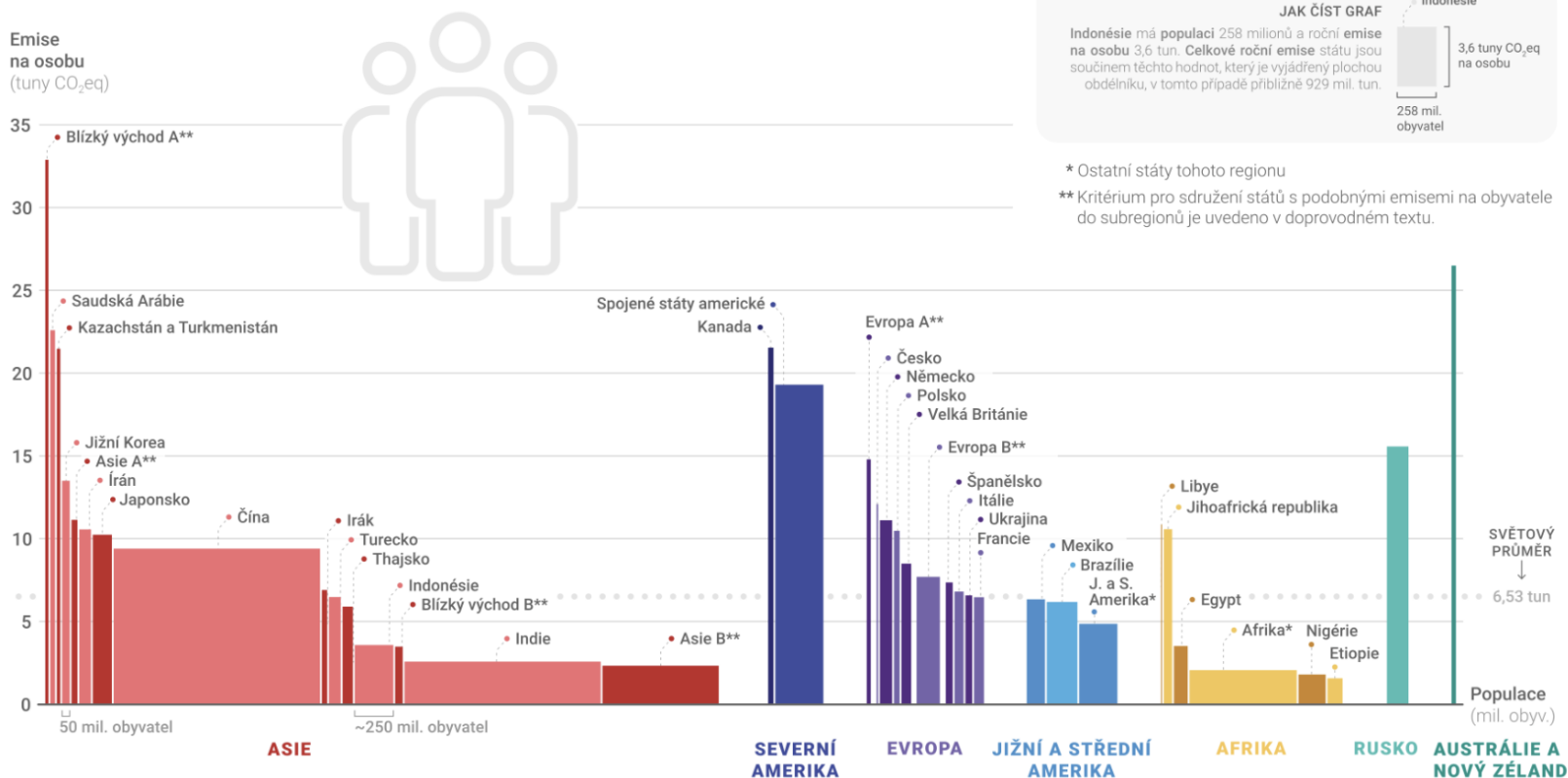

Emise světových regionů přepočtené na osobu

emise

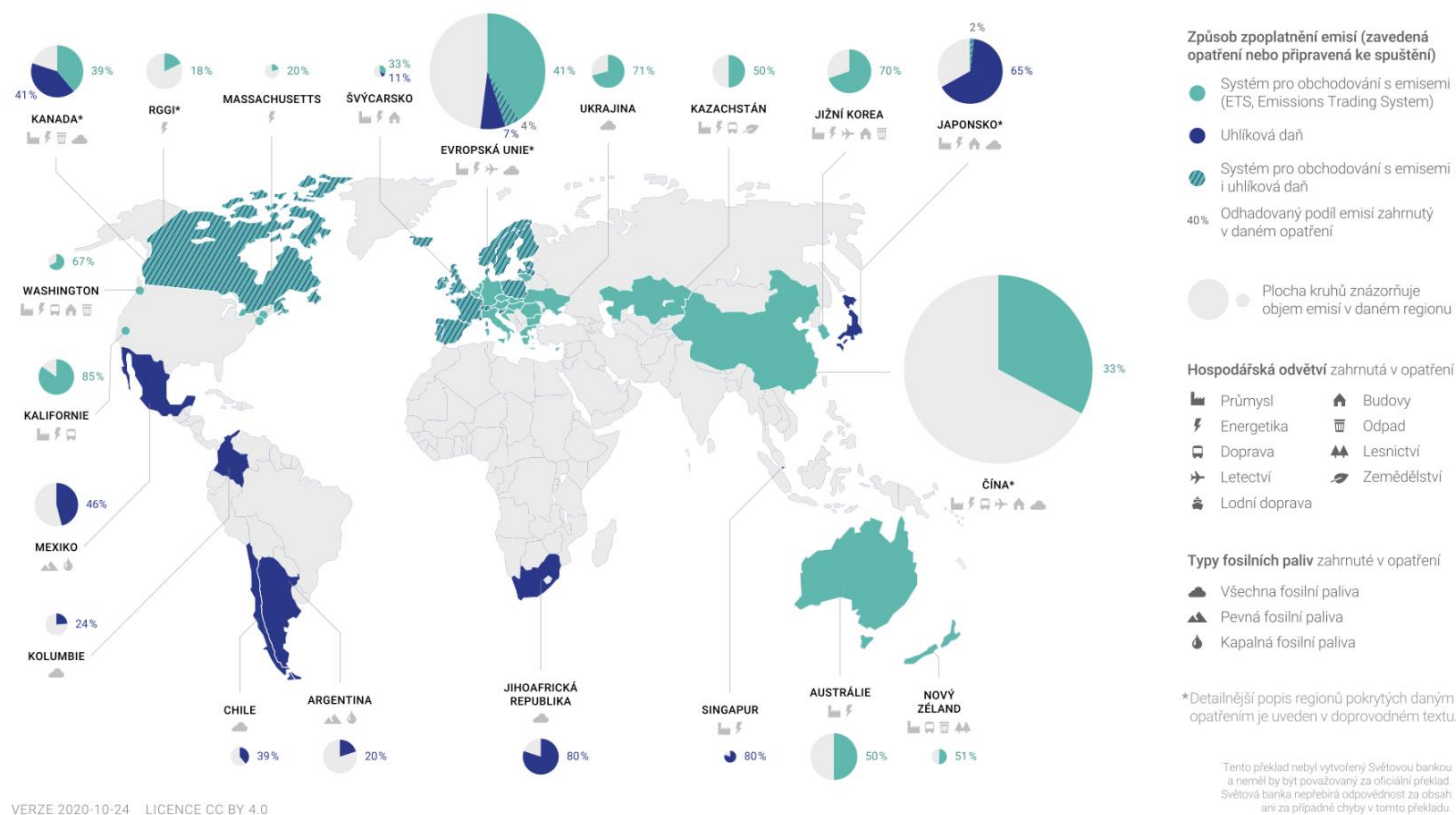
Srovnání vybraných států a světových regionů podle ročních emisí skleníkových plynů na osobu **za rok 2015** měřené v **tunách CO₂eq**, doplněné o velikost populace a celkové emise.

Kontinenty (doplněné o Rusko) jsou seřazeny podle svých souhrnných emisí skleníkových plynů.

VERZE 2020-10-23 LICENCE CC BY 4.0

V mnoha zemích jsou **emise skleníkových plynů zpoplatněné**.

Zpoplatnění emisí skleníkových plynů není jen doménou Evropské unie – mnoho zemí světa má zavedenu uhlíkovou daň nebo systém emisních povolenek.

Děkuji za pozornost

prof. Ing. Lenka Fojtíková, Ph.D.

+420 596 994 560

lenka.fojtikova@vsb.cz

www.vsb.cz